

Onderbouwing spuitzone Kleinestraat 3 – 5, te Bruchem

Aan : Gemeente Zaltbommel
Datum : 30 september 2020
Onderwerp : Spuitzone Kleinestraat 3-5, te Bruchem
Behandeld door: mr. A.G. van Keulen
Ons kenmerk : 20466/1

Aanleiding

1.1 Voor het perceel Kleinestraat 3 - 5 te Bruchem is een nieuw bestemmingsplan in voorbereiding, waarbij de bestaande agrarische bestemming op grond van het zogenaamde VAB-beleid worden omgezet naar een woonbestemming. Dat betekent dat de bestaande voormalige (agrarische) bedrijfswoningen een woonbestemming krijgen en dat er twee extra woningen worden gerealiseerd. De op de percelen aanwezige bedrijfsgebouwen zullen worden gesloopt.

1.2 Tegenover deze projectlocatie liggen agrarische gronden die tevens worden gebruikt ten behoeve van de teelt van pioenrozen. Omdat de nieuwe woningen als milieugevoelige bestemming moeten worden aangemerkt, dient in het kader van de goede ruimtelijke ordening rekening te worden gehouden met een zogenaamde spuitzone. In het onderstaande wordt onderbouwd.

Spuitzones en gevoelige functies

2.1 Bij de teelt van gewassen (akkerbouw, fruitteelt) moet rekening worden gehouden met 'spuitzones'. Dit is een zone, gebaseerd op jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, die moet worden aangehouden ten opzichte van de gronden waarop gewassen worden gehouden en waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. De zone is bedoeld om, voor omliggende functies, een goed woon- en leefklimaat te kunnen garanderen en voor de omliggende agrarische bedrijven dat zij hun bedrijfsvoering ongehinderd kunnen uitvoeren.

2.2 Er zijn in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen (zoals bij voorbeeld fruitbomen) in de open lucht worden geteeld en nabijgelegen woningen. De Nederlandse wetgeving met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen is met name gericht op de reductie van de risico's van het gebruik van deze middelen voor het watermilieu. De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) bevat een toelatingsstelsel voor het op de markt brengen en het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. In deze wet zijn ook bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid van de professionele gebruikers en werknemers.

De richtafstanden die zijn opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) hebben geen betrekking op open teelten en zijn daarmee niet bruikbaar (ABRvS 23 september 2009, zaaknummer 200900570/1/R2).

Het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat regels om de emissie van bestrijdingsmiddelen naar het water te reduceren. De afstanden en teeltvrije zones die in het Activiteitenbesluit worden genoemd zijn gerelateerd aan het oppervlaktewater. Het Activiteitenbesluit is evenmin bruikbaar.

2.3 Vanwege het ontbreken van wetgeving is een in de praktijk (als gevolg van jurisprudentie) gegroeide vuistregel ontstaan die aangeeft dat een afstand van 50 m tussen agrarische gronden met open teelten (veelal fruitteelt) en een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies in acht moet worden genomen. Gevoelige functies zijn plaatsen waar regelmatig en voor een groot gedeelte van de dag, mensen verblijven of samenkomen. Bij de afstand van 50 m wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de agrariër niet wordt belemmerd en dat er anderzijds geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van omwonenden. Deze afstand is echter indicatief. Daarnaast moet hierbij de kanttekening gemaakt worden dat deze zone van 50 m uitgaat van de toepassing van bestrijdingsmiddelen zonder enige vorm van driftreductie. Op grond van artikel 3.78a van het Activiteitenbesluit geldt dat er verplicht ten minste 75% driftreducerend gespoten moet worden. Uitgaande van deze verplichte spuitmethode is middels de onderzoeksresultaten van de WUR voor fruitteelt te onderbouwen dat met een minimale afstand van 35 m van de bebouwing tot de eerste bomenrij er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Daarmee is de vuistregel van 50 m niet meer van toepassing en kan volstaan worden met een kleiner aan te houden afstand.

In de uitspraak in zaak 2015-06413/1/R2 is naar voren gekomen dat locatie specifieke omstandigheden in de overwegingen dienen te worden betrokken. De uitspraak van de Afdeling d.d. 10 september 2014 betekent in dit verband dat de afstand van 50 m niet overal behoeft te worden toegepast. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waar van deze aan te houden afstand (gemotiveerd) kan worden afgeweken. Het gaat om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat op/in de gevoelige functies en de borging van de te nemen maatregelen om tot dit klimaat te komen.

Om te bepalen of afgeweken kan worden van de vuistregel zijn onder andere de volgende aspecten relevant:

1. *wat wordt planologisch mogelijk gemaakt;*
2. *welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt;*
3. *wat zijn de effecten van deze gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling;*
4. *welke driftreducerende middelen worden gebruikt;*
5. *de overheersende windrichting.*

Bestemmingsplan

3.1 In het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied, Zaltbommel' (vastgesteld op 17 september 2014) hebben het gehele plangebied, de aangrenzende gronden en de gronden aan de overkant van de Kleinestraat de bestemming 'Agrarisch met waarden'.

Binnen deze bestemming is onder andere uitoefening van een grondgebonden agrarische bedrijf toegestaan. Hieronder wordt ingevolge art. 1.10 van het bestemmingsplan verstaan: "een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren."

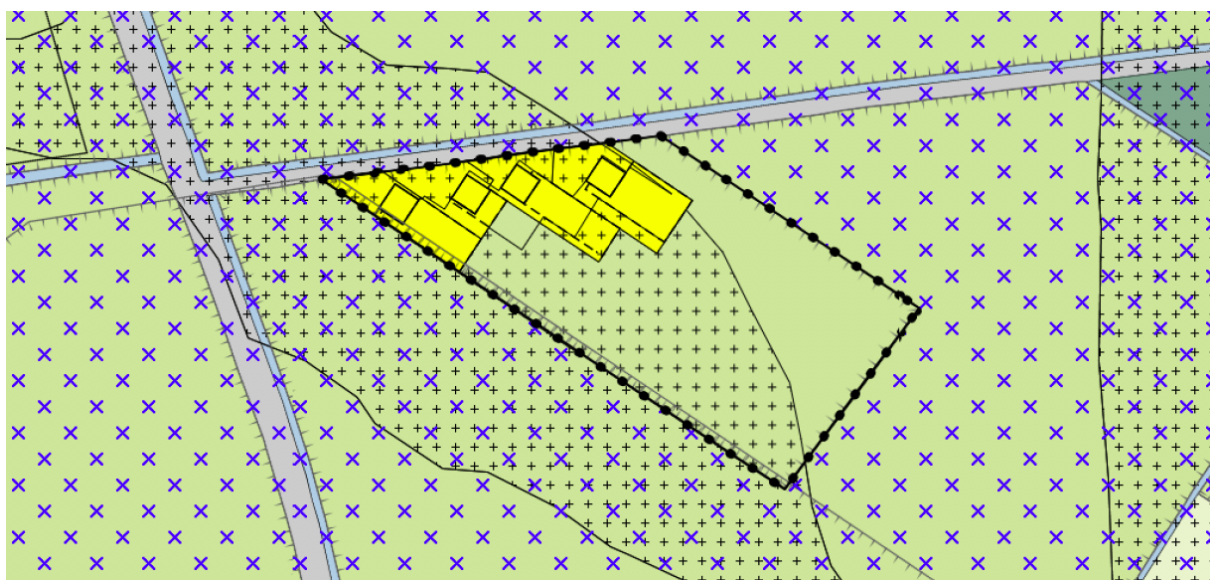
Daarnaast bepaalt art. 4.1 sub f dat gronden binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden' bestemd zijn voor: "een fruitteeltbedrijf of een boomkwekerij, met dien verstande dat indien deze bedrijven zijn gelegen ter plaatse van de aanduiding 'openheid' en/of 'Nieuwe Hollandse Waterlinie', deze bedrijven uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'intensieve kwekerij'." In en rondom het plangebied geldt de aanduiding 'openheid', waarbij de aanduiding 'intensieve kwekerij' ontbreekt. Dit betekent dat in en rondom het plangebied geen (fruit)boomgaarden mogen worden opgericht.

Doordat fruit- en boomteelt ter plaatse wordt uitgesloten, is slechts het verbouwen van siergewassen, akkerbouwgewassen en tuinbouwgewassen toegestaan. Omdat ook glastuinbouw ter plaatse niet is toegestaan gaat het hierbij om vollegrondsteeltvarianten.

3.2 De gronden waar de beoogde woningen zijn voorzien en de direct ten westen, zuiden en oosten gelegen graslanden zijn in eigendom van de initiatiefnemer. Aan de overkant van de Kleinestraat zijn agrarische landerijen van derden gesitueerd die deels bezaaid zijn met gras en deels in gebruik zijn ten behoeve van akkerbouw.

Beoordeling toekomstige situatie

4.1 Voor het bepalen van het zijn van spuitgevoelig hanteert de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State het criterium of personen ergens langdurig verblijven. Daarmee zijn ook tuinen behorende bij een woning aan te merken als gevoelig object. Dit is ook meermaals door de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State bevestigd. De woningen evenals de tuinen aan de Kleinestraat zijn dus aan te merken als gevoelig object en dienen daarom beide beschouwd te worden in het kader van een goed woon- en leefklimaat.

Uitsnede bestemmingsplan Kleinestraat 3 – 5 Bruchem

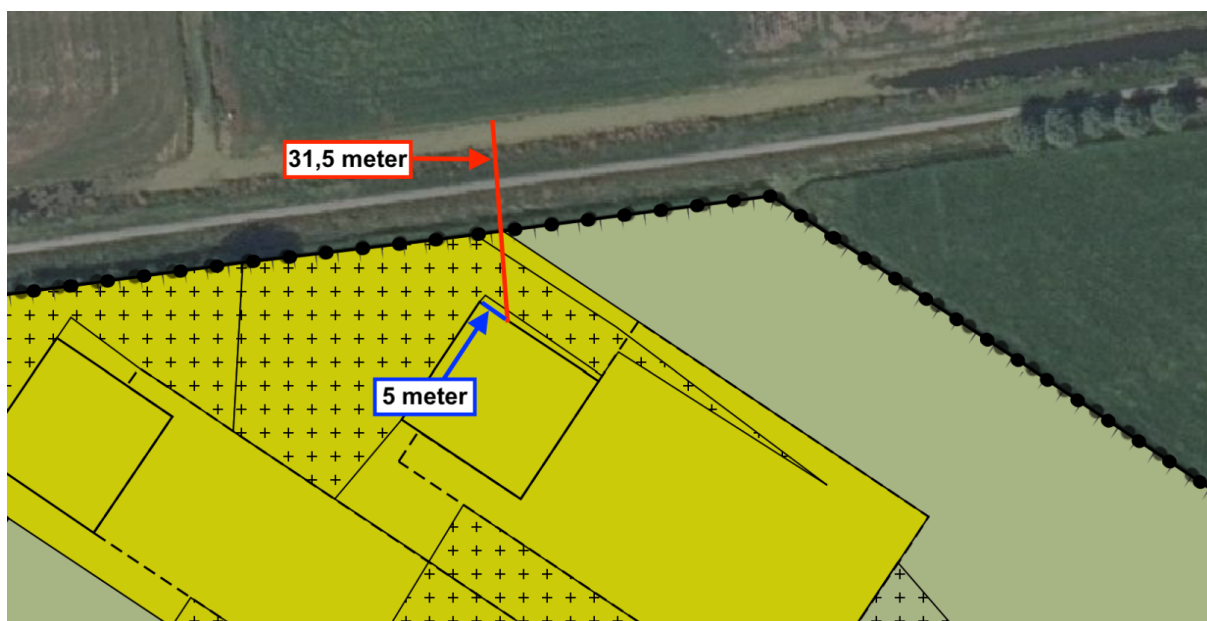
4.2 Voorstaande afbeelding geeft weer dat de tuinen van de beoogde woningen direct aan de bestemming 'Agrarisch met waarden' grenzen. Dit betekent dat tot vlakbij de erfgrans van de woningen gewassen aangeplant kunnen worden, wat beoordeeld dient te worden.

De feitelijke afstand van de agrarische gronden tot de woningen en bijbehorende tuinen bedraagt 0 m. De gronden die ten westen, zuiden en oosten van de woningen liggen zijn in eigendom van de initiatiefnemer, wat het onwaarschijnlijk maakt dat hier direct aan de tuinen grenzen volleggrondsteelt plaats zal vinden, waardoor dit geen belemmeringen oplevert.

Aan de overkant van de Kleinestraat, bevinden zich gronden waar volleggrondsteelt plaats kan vinden. Gezien het feit dat deze niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer dient dit beschouwd te worden. Tussen de betreffende percelen is een watergang aanwezig. Conform artikel 3.80 Activiteitenbesluit moet een teeltvrijzone tot deze watergang aangehouden worden. De aan te houden teeltvrijzone voor neerwaarts te bespuiten gewassen bedraagt 1,5 meter. Initiatiefnemer heeft toestemming gekregen van de gemeente Zaltbommel en omgevingsdienst Rivierenland om de bouwvlakken 5 m naar het zuiden te verschuiven. Met deze verschuiving in acht genomen is de afstand tussen de landerijen en de noordelijkste punten van de beoogde bouwvlakken gemeten. Deze afstand bedraagt 31,5 m (zie onderstaande tekeningen).

Uitgaande van de (bijgestelde) vuistregel wordt de bebouwing dan nog circa 3,5 meter te dichtbij de agrarische gronden gerealiseerd. Dat betekent dat geadviseerd wordt om de woning nog 3,5 meter extra naar achteren te schuiven. Dat kan door de voorste lijn van het bouwvlak zoals nu opgenomen in het bestemmingsplan wat naar achteren te schuiven. Nu is het bouwvlak 20 meter breed bij 20 meter diep. Met de wijziging wordt het bouwvlak 20 meter breed bij 16,5 meter diep.

Dat betekent dus dat er met de verschuiving van 5 meter sprake is van een afstand van 31,5 meter. Met het 3,5 meter minder diep maken van het bouwvlak wordt uitgekomen op de verantwoorde 35 meter. Hierbij kan nog opgemerkt worden dat indien de agrariër het pad blijft gebruiken dat hij bij zijn bestaande pioenrozenteelt gebruikt, er nog een breedte van 5 meter bij komt. Dan bedraagt de afstand de eerder (door de gemeente) gewenste 40 meter.

Uitsnede bestemmingsplan met afstanden

4.3 Bij vollegrondsteelt en neerwaartse bespuiting worden gewasbeschermingsmiddelen op een zodanige wijze gebruikt dat daarbij nauwelijks een spuitnevel ontstaat die de omgeving negatief kan beïnvloeden, dit in tegenstelling tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij bomen- of fruitteelt. Daarom kan bij vollegrondsteelt een kleinere afstand tot woningen worden aangehouden, blijkt ook uit de uitspraak van de Afdeling van 31 augustus 2016 (201601084/1/R2). In deze uitspraak heeft de Afdeling overwogen dat de gemeenteraad zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat ter plaatse van de woning sprake zal zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, ook bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de naastgelegen akkers. Hierbij had de raad overwogen dat bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen bij vollegrondsteelt dit op een zodanige wijze plaatsvindt dat er nauwelijks een spuitnevel ontstaat die de omgeving negatief kan beïnvloeden, dit in tegenstelling tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij bomen- of fruitteelt, waarvoor de vuistregel van 50 meter kan worden gehanteerd.

Conclusie

5.1 Gelet op het voorgaande wordt geadviseerd om het bouwvlak van de meest oostelijk gelegen nieuw te bouwen woning naast de 5 meter verschuiving, nogmaals met 3,5 meter te verschuiven, zodat de totale verschuiving 8,5 meter bedraagt. De afstand van het bouwvlak tot de watergang bedraagt dan

35 meter. Het is echter niet wenselijk om de achtergrens van het bouwvlak meer dan 5 meter te verschuiven. De diepte van het bouwvlak wordt daardoor met 3,5 meter verkleind tot maximaal 16,5 meter (in plaats van 20 meter).

5.2 De realisatie van de woningen zal geen belemmering vormen voor de bedrijfsvoering ter plaatse van de agrarische gronden. Tevens kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de beoogde woningen.

Tot nadere toelichting gaarne bereid!

Met vriendelijke groet,

mr. A.G. van Keulen